

MAGYARSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre — — — — — 3.—	Negyedévre — — — — — 3.60
Félévre — — — — — 6.—	Félévre — — — — — 7.—
Egész évre — — — — — 12.—	Egész évre — — — — — 14.—

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap

Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Hirdetések petit számítással, díjszabás szerint.

Apró hirdetések ára: egy sor 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Október elsején.

Budapest, október 1.

Szomorú október elseje virradt az idén a szegény katonákra. A kaszárnyák tájéka csöndes kihalt, nem veri fel csendjét árvalányhajas regruták vidám mulatozása. A kapuknál nem bucsuzik, nem vár a lányok, öreg asszonyok siránkozó serege. Az október elsejére csinált nótákat sem lehet ma danolni, mert bizony-bizony december is lesz az idén abból az októberből. A szegény hároméves katonák pedig huzzák tovább a keserves igát s viselik az angyalbört, melyből pedig hazakivánczolnak már testük, lelkük.

A nemzetek történetében kiszámíthatatlanul bekövetkező események gyakran súlyos kötelezettséget és kemény megpróbáltatást rónak a nemzet tagjaira. Minden nagyobb megpróbáltatás nyomában ott settenkedik a gazdasági válság, mely egyformán érinti a polgárokat: a tőkét az értékezés által, a munkásosztályt pedig a vállalkozások természetszerű pangása miatt. Akiiket pedig soha ki nem kerül a válságos idők viharja, az a nemzetvédő katonaság, melynek hivatása az ország megvédése háboruban s a belbéke fenntartása a belső viszályok idején. A mai helyzetben is, akik legelőször szenvednek a hazáért: a derék hároméves katonák, kiket — ujoncozási törvény hiányában — a katonai felsőség decemberig benntart.

Nem kutatjuk most, hogy a helyzetért kit, vagy kiket terhel a felelősség, csak egy válaszunk lehetne erre a kérdésre, hogy azokat, kik a nemzet jogos követeléseinek utját állják. Most csak egy kérdés van melyre választ keresni kötelesség s ez az, hogy az adott helyzetben, melyből a kibontakozás előbb utóbb el fog következni, mily magatartást kell tanúsítania a nemzet egyes tagjainak az adott körülmények között.

Erre pedig csak egy válasz lehet: kötelessége mindenkinek a feltétlen nyugalom és higgadság. Ebben az országban most, a nemzeti küzdelem idején *nem szabad* sem polgári, sem katonai forradalomnak kiütni, még az utcai tüntetéstől, vagy kaszárnyai revoltálástól is tartózkodnunk kell, mert meg kell mutatnunk, hogy ez a nemzet *jogaiért* küzd és *igazságának* tudatában méltóságteljes és higgadt. Ti anyák, írjátok meg a ti fiaitoknak, kik hároméves szolgálat után még mos is a kaszárnya lakói, hogy ne szomorkodjanak, mert amit most tesznek, az áldozat, melyet a haza követel tőlük. Nagy nemzeti jogok kivívásának lesznek ők részesei s az ország a küzdelem után nem fog megfélemlézni róluk.

A helyzet most az, hogy az ország sorsa teljesen az országgyűlés kezében van letéve. Eddig még nem tudták Bécsben hivatalosan, hogy mit akar a nemzet, de nem fog beletelni

két hét s a képviselőház elő fog állani teljesen körvonalozott nemzeti programjával, melyet elfogadni kénytelenek lesznek, mert ez már a nemzet *egyöntetű akarata*, a közvélemény kifejeződött határozata. Akkor aztán csak két mód lesz, megadni a nemzetnek azt, amit kíván, vagy pedig csöndes abszolútizmust próbálni.

Lássuk, lesz-e bátorság az előbbi akkor megtagadni, az utóbbi pedig megeselekedni!

A válság.

Budapest, okt. 1.

A király még a mai napig sem döntött gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnök lemondási kérvénye tárgyában. A már másodszor lemondott magyar kormányelnök még a tegnapi folyamán azt az értesítést vette a kabinetirodától, hogy lemondása fölött a felség csak a fejedelmi vadászatok után fog határozni s így Héderváry csak hétfőn utazik Bécsbe a királyi döntés meghallgatására — s miután újból megbízatást nem vállalhat — esetleg utódját is ajánlani fogja ugyanakkor a koronának. Addig a műzsteigi hegyekben dörren a fegyver s a császári golyóktól találva, pusztul a nemes vad, az orosz és a magyar-osztrák külügyminiszter pedig tanácskozásokat folytat Európa ez idő szerint egyik legnagyobb kérdéséről, a balkáni békekéség helyreállításáról.

Gróf *Khuen-Héderváry* kormányelnöknek lemondása s a képviselőház tegnapi üléséről történt sajtósárgos s még eddig precedens nélküli távozása után a szabadelvű pártkörben, ha lehet, most még nagyobb a fejtelenség, mint eddig volt. Nincs miniszterelnök, nincs pártvezér, sőt a kormány is csak olyan ideiglenes adminisztratív-kormány, mely ugylátszik, hogy a jövő politikájával már nem is igen akar törődni. Aki tegnap este a szabadelvű pártban megfordult, ott csak a bizonytalanság vergődésének kínos tüneteit tapasztalhatta. Egyesek, sőt nagyobb csoportok nagyon helyesen tartják *Khuen-Héderváry* miniszterelnöknek megbuktatását, mások azonban ugyszólván lethargiába esve, azon elmélkednek, hogy a legközelebbi jövőben nem bomlik-e fel teljesen a nagy szabadelvű párt, hogy azután teret engedjen újabb pártalakulásoknak? A jövőbe természetesen senki sem lát s a bizonytalanság — úgy látszik — óráról-órára növekedik, amelynek eloszlatására bizony már nem is vállalkozik az öreg pártelnök, báró Podmaniczky Frigyes, aki sűrű füstfellegetek eregetve, csak azzal biztatja a híveket: Soha sem volt úgy, hogy valahogy ne lett volna.

Politikai körökben, különösen szabadelvű politikai körökben, most a legtöbbet foglalkoznak a kormánypárt katonai programjának megállapítására kiküldött kilences bizottság működésével. Erre vonatkozólag természetesen vannak pesszi-

mista, de vannak viszont optimista felfogások is. Az egyik rész semmit sem, a másik minden jót, célra vezetőt vár a bizottság megállapodásaitól. A pesszimisták hangoztatják, hogy a bizottság munkálkodása nehezen megy előre, de azt nem veszik figyelembe, hogy most nincs senki, aki részletesen felvilágosítaná a bizottság tagjait, hogy a király mennyire hajlandó elmenni az engedmények dolgában. Ezt csak általánosságban tudják. A részleteket csak gróf *Khuen-Héderváry* ismeri, aki azonban ma nem áll a bizottság rendelkezésére. De nem vesznek figyelembe egyebet sem. Nevezetesen azt, hogy az a feladat, amire ez a bizottság vállalkozott, óriási fontosságú s a legnehezebben megoldható kérdések egyike, melynek célja, hogy a katonai kérdésekben a felség felfogását megegyeztesse a nemzet jogos aspirációival. Ezen munkálat eredményének úgy kell kikerülnie a bizottság tárgyalásai alól, hogy azt a szabadelvű párt egyeteme is magáévá tegye s hogy az a korona elé is legyen terjeszthető, még pedig a hozzájárulás legbiztosabb reménységével. Ha a szabadelvű párt a bizottság javaslatát magáévá teszi, akkor következik csak — a már fentebb is jelzett — kérdések kérdése. Hozzájárul-e csakugyan azokhoz a felség is? Ha igen, akkor a legnagyobb nehézség a válság megoldása elől el van háritva. Akkor ezen program alapján alakul meg az új kormány s akkor azt ezen program keretében az egész szabadelvű párt egy szívvél-lelékkel támogatni fogja. Mi történik azonban akkor, ha a király nem fogadja el a kilences bizottságnak a szabadelvű párt által már elfogadott elaborátumát? Ez az a kérdés, amelyre ma senki sem képes feleletet adni. Azok, akik az ördögöt szeretik a falra festeni, erre az esetre az alkotmány felfüggesztéséről, abszolútizmusról, vagy legalább is az országgyűlés feloszlatásáról beszélnek, ami a mai költségvetés nélküli állapot közepette szintén az alkotmányba ütköző intézkedés volna. De ha csakugyan feloszlatják a képviselőházat és új választást rendelnek el, mi történik akkor? Hogy maga a király adjon választási programot, az olyan közjogi abszurdum, mely amellet, hogy az alkotmányba ütköznék, még föl sem tételezhető. A képviselőjelöltek tehát a katonai kérdéseket illetőleg két programmal mennének bele a választási küzdelembe. Azzal az enyhébb programmal, melyet a szabadelvű párt magáévá tett s azzal a radikális programmal, melyet ma a függetlenségi párt vall magáénak. Az új Ház tehát ismét a maival egyforma politikai hitvallásokkal kerülne együvé. Szóval, a helyzet ugyanaz lenne, ami mai napság, mikor a legészakibb holt ponton állunk, ami egyáltalán nem volna kibontakozásnak minősíthető.

A szabadelvű pártban — hogy még egyszer odatérjünk — általában úgy áll a helyzet, hogy ott az általános vergődés tünetei közt kizárólag

gróf Apponyi Albertnek van mintegy nyolcvan-kilencven tagból álló elvű, kitartó s rendíthetetlen gárdája s ezzel neki van a pártban a leg-erősebb helyzete, ami a nemzetre nézve — még e szomorú, válságos állapotok közepette is — vigasztaló körülmény. Gróf Apponyi Albertnek nem is annyira politikai ellenfelei, hanem inkább ellenségei érzik és tudják ezt s éppen azért támadják a képviselőház nagyérdemű elnökét a legjogosultabban és a legméltatlanabb fegyverekkel. Pedig ha valaki, úgy gróf Apponyi Albert érdemelte ki az egész Ház, de különösen a képviselőházi kisebbség halálját azzal is, hogy a parlamentek történetében is páratlanul nehéz napokban a képviselőház üléseit a legnagyobb pártatlansággal vezette, aminek csak a tegnapi súlyos körülmények között is tiszteletreméltó bizonyosságát adta. Támadják Apponyit, méltatlanul azt az önzetlen államférfiunkat, akit fölfelé folyton a nemzeti követelések mellett kitartásáért vádolnak be a politikai stréberségek kapaszkodó lovagjai, azért, hogy az ő, s így az ország jobb jövőjét biztosító érvényesülését lehetlenné tegyék. Hogy a felekezeti, ugynevezett rituális sajtó jár e méltatlan támadásban legelő, azon csodálkozni egyáltalában nem lehet. Hiszen ez a sajtó támadta gróf Apponyit azért is, mert a nemzeti követelményekkel elő mert hozakodni s most támadja azért, hogy a nemzeti követelményeknek idáig nem történt teljesülése miatt a Rákóczi-induló hangjai mellett miért nem vonult ki a szabadelvű pártból? Hogy miért nem vonult ki, arra egyszerű a felelet. Azért, mert gróf Apponyi Albert a volt nemzeti párt tagjaival együtt azért vonult be a szabadelvű pártkörbe, hogy ott, a párt kebelében, a nemzeti jogoknak érvényesülést szerezzen. Ez a hazafias, nemes cél tartja őt ma is a szabadelvű párt kötelékében.

A függetlenségi pártban tegnap az a hír terjedt el, hogy a képviselőházat a hivatalos lapban már ma megjelenő királyi kéziratral felszólítják. Erre a hirre ma délelőtt 11 órára párt-

értekezletet hívtak össze, mely értekezlet azután konstatálva e hírlelés alaptalanságát, mindössze arra szorított, hogy a szombati ülés szónokaiul kijelölje Tóth Jánost, Endrey Gyulát és Polónyi Gézát.

A legutóbbi s bizonyára feltűnést keltő politikai értesülésünk, hogy a király Láng Lajos kereskedelmi minisztert designálná miniszterelnökkül s öt bizza meg a kormányzati ügyek ideiglenes vezetésével. Láng Lajos állítólag a nemzeti engedmények bizonyos mértékű biztosítását hozná magával. Mindezekről azonban alábbi értesüléseink számolnak be részletebben:

Héderváry a király előtt.

A *Bud. Tud.* jelenti: Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök még a tegnapi nap folyamán azt az értesítést vette, hogy lemondási kérvénye felett ő Felsege a király a döntést arra az időre tartotta fenn, amikor vadászati kirándulásáról Bécsbe visszatér. Ennélfogva gróf Khuen-Héderváry hétfőn reggel érkezik Bécsbe, hogy a király döntését meghallja.

A szombati ülés és a kormány.

Féltétlenül jelentik: A képviselőház szombati ülésén a kabinet tagjai nem fognak részt venni, egyrészt azért, mert a Ház tegnap a miniszterelnök indítványára az új kormány megalkulásáig elnapolta magát, másrészt azért, mert céltalan volna, hogy a miniszterelnök egy olyan ülésben vegyen részt, amelynek elhatározásaira, esetleg többsége sem lévén, döntő befolyást nem gyakorolhatna.

Láng Lajos designálása.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök a csütörtöki szavazás után távirati uton rögtön beadta a lemondását a királynak. Még csütörtökön Schissl lovag, a kabinetiroda főnöke visszatáviratozott a király nevében, hogy mindaddig, míg az orosz cár Bécsben marad, a király óhajára Khuen-Héderváry vezesse tovább a miniszterelnöki ügyeket. Erre azonban Héderváry nem volt hajlandó s második sürgönyében

egész határozottan jelezte lemondását, amiből Bécsben azt látták, hogy Héderváry egy percig sem akar maradni. Schissl lovag erre újra táviratozott Hédervárynak, hogy hétfőig a király nevében vagy Lukács Lászlót, vagy Láng Lajost kérje fel az ügyek ideiglenes vezetésére. Mint biztos forrásból értesülünk, Lukács László pénzügyminiszter nem vállalta a megbízatást, azon oknál fogva, mert ő szolidaritást vállal Héderváryval. Így aztán Héderváry Láng Lajos kereskedelmi miniszternek ajánlotta fel a kabinet vezetését, aki a súlyos körülményeknek tekintetbe vételével, arra vállalkozott.

A kormány nem sztrájkolt.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A sajtó egy része mindennemű kombinációkat fűz ahhoz, hogy minő okok birták rá gróf Khuen-Héderváryt és kabinetjének tagjait arra, hogy az üléstermet, lemondásuknak az országgyűlés előtt való bejelentése után elhagyják. Illetékes helyről arról értesülünk, hogy gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök azon felfogásból indult ki, hogy parlamentáris elvek szerint a tanácskozás és határozathozatal, a felelős kormány lemondása után, amely a végrehajtó hatalom, minden politikai jelleget nélkülöz és azért annak sem értelme, sem célja nincs. Általános parlamentáris szokás szerint a tanácskozás mindenhol meg is szűnik, mielőtt a kormány a törvényhozásnak lemondását bejelentette. A jelen esetben annál is inkább abba kellett hagyni a tanácskozást, mert a kormány már nem rendelkezett többséggel, amiért is nem lett volna módjában egy a vita folyamán felmerülő kérdéssel szemben hatályosan állástfoglalni. Ez a motiváció oly annyira elegendő, hogy teljesen helytelen a megsértett érzékenységet vagy a képviselőház iránt való tisztelet megtagadását gróf Khuen-Hédervárynak imputálni, ki különben, mit ellenfelei sem tagadhatnak, mint minden ténykedésében, úgy ezuttal is szem előtt tartotta a parlamentáris gyakorlat és ügyvitel szabályait. Ez értelemben gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök, amint azt ellenkező állításokkal szemben határozottan konstatálni kell, kötelességének tartja az ügyek ideiglenes vezetését, míg ő Felsege másképpen nem intézkedik. Khuen-Héderváry miniszterelnök

Üzenetek a másvilágról.

— A Magyarság tárcája. —

Írta: Magyar Gyula.

I.

A napoleoni legendák egyik megható epizódja az, mely a nagy császár Szent Ilona szigetén bekövetkezett haláláról szól. A francia nép ragyogó képzelete a miszticizmus fényével vonta be nagy Napoleon korszakot alkotó egyéniségét s ez a rejtélyes fény, míg végig kíséri egész élet-utján a hatalmas embert, még akkor is ráveti fényugarát, midőn a sziget gránitkövein megtörő tengerhullámok zugása a viharkorbácsolta vizóriás moraja közt elszállt a lélek a «legnagyobb francia» porhüvelyéből.

Legenda vagy valóság, — de azt tartja a néphit — hogy abban a pillanatban, midőn a katasztrófa bekövetkezett, egy ismeretlen ember jelent meg a száműzött császár Rómában élő agg anyjánál s egy feszületet nyújtva csókra ajkai elé, e szavakat mondta a «fejedelmek anyjái»-nak:

— Asszonyom, fiad, a császár, e pillanatban halt meg Szent Ilona szigetén. Imádkozz érte! S mint a mesebeli lények, eltűnt az ismeretlen, anélkül, hogy kilétéről valaha elszólt volna a homály.

Ki volt? Husból és csontból való lény, vagy sz emberi fantázia szülötte? Rejtély maradt. Csak egy bizonyos, hogy igazat mondott, hogy a halál hírnöke volt.

A halál hírnöke. Hát van ilyen? A természet-tudós mosolyog ez agyrém, e chimera fölött és

cáfolhatatlan bizonyítékaival áll elő az észnek. Nincs szellem, csak anyag, ha a tűz kihűlt, ami az anyagot, a testet működésbe hozni, élni, tenni kényszeríti, a gép megtagadja a szolgálatot, összeomlik s lesz belőle por s hamu, ami volt; mindaddig, míg az alkotás nagy mestere, a természet, ismét új alakba nem gyurja s új tüzet nem olt belé, hogy ez alakcsereben folytassa tovább a végnélküli utat. S az ész beletnyugszik. De a szív, a lélek nem. Keres, kutat, valami más, rejtélyes, láthatatlan után, ami csak a sejtetem világában él, ami foghatatlan, de ami ura az anyagnak. És talál. Nem a lélekidezők boszorkánykonyháiban, nem a spiritiszták homályos szobáiban, hanem önmagában. A körülötte levő világban, a természet mély, megmagyarázhatatlan rejtélyeiben s az álom édes ringató karjai közt.

Mert a szellemek nemcsak a fejedelmek csarnokaiban járnak, nemcsak biborban született zsarnokok, jólelkű királyok, világrengető hősök halálának előestéjén kopogtatnak be. Ott is járnak az erdők sűrűjében, megzörgetik a parasztház ablakát, végig repezstik láthatatlan ujjai érintésével a szoba falán függő nagy tükröt, lépteiktől, érintésüktől ropog a padló, a szekrény, az ágy fája s a kukor madár ott sivit a haldokló pásztor kunyhója fölött. A halál postája.

Verőfényes szép napon, gyönyör közepette, egyszerre valami megmagyarázhatatlan fájdalom fog el. Miért? nem tudod okát adni, de érzed, hogy valami oka mégis van, amit ma még nem értesz. Mintha valami láthatatlan, megfoghatatlan, a kölcsönös vonzalom szálaiból szőtt telefon-huzal kötne össze, messze távolban lakó lényvel, akinek lelke rokon veled, aki tán

szenved, akinek szívet talán most tépi érzéketlen húsdrabokká a halál pusztító anyaga. S a levegőn, távol messzeségen át, a kölcsönös vonzalom ama érzelemszála, a szellem telefon-huzalán át jut lelkedbe a fájdalom, melyet agyad alakká még nem tud rögzíteni, megmagyarázni, de azért egész lényed reszketve érzi a hangtalan kiáltást: «Halló! vesztettél sokat... meghalt valaki!» A halál postája.

Igen, eljött az álmaid közepette is. Az álom a halál kisebbik, jobbik testvére s hányszor megmutatja kegyetlen bátyjának a pusztulás sühogtató, csonttá aszott kaszáknak közeledtét. Látod, amint vonzolja, mély beláthatatlan térségeken anyád, testvéred; látod ifju feleséged, amint kétségbeesve könyörög, hogy szabadítsd meg mélységes örvények fölött s te nem tudod, látod lezuhanni, homályba tűnni édes alakját. A kinszenvedés, a lázas küzdelem életre kelt, eszmélsz, örülsz: álom volt, semmi más! Aztán... ha néhány nap múlva megcsendül nálatok a lélekharag s temettek valakit, eszedbe jut a meg nem értett fájdalom, a titkos álom s tudod, érzed, mi volt. A halál postája.

Agyrém, chimera, örület! — mondja a tudomány rideg férfia. — Nem agyrém, nem örület, hanem a szív érzelmeinek — s ha szabad mondani, — a lélek idegeinek ama meghatározhatatlan finomságu érzékenysége, mely előre megérzi a sejtés idegszála, az az érzéki katasztrófa közeledtét, mint a rajmoza az alkonyt, az éjszakát, melynek közeledtére bezárja szirmait.

Vannak történetek s én is mondok egyet... midőn a halál napokkal előbb bejelentette látogatását... Tanum vannak rá, élő emberek.

vasárnap Bécsbe utazik és hétfőn délelőtt 5 Felsége kihallgatáson fogadja.

A szabadelvű párt.

A szabadelvű párt ma vezér nélkül áll. A párt kétség és remény közt hanykódik. Még sohasem buktatta meg a Ház nyílt ülésén, szavazással a kormányt s ma sincs tisztában azzal, hogy okos dolgot, vagy oktalanságot követett-e el. A volt nemzeti pártiak önértéssel hirdetik, hogy szavazatuk helyes volt, amiről teljesen meg vannak győződve. Mig az ó-szabadelvűek tépelődve, sehogy sem tudnak magukra nézve megnyugtató magyarázatot találni s így gróf Khuen bukásáról az egyes szabadelvű árnyalatok közt nagyon eltérnek a felfogások.

A volt nemzeti pártiak lelkiismeretükre hallgatva jelentették ki:

— Öngyilkosság lett volna, ha elfogadjuk gróf Héderváry lanyha nyilatkozatát.

A miniszterek közül tegnap este megjelentek a pártkörben *Lukács, Darányi, Wlassics*. Különösen az ó-szabadelvűek vették körül a minisztereket, akiknek szidták saját szűkebb elvtársait. Az ószabadelvűek egyik korifeusa elkeseredetten jegyezte meg:

— Látom már, nem lesz itt addig rend, míg *Kubinyi Géza* nem lesz a miniszterelnök.

Kubinyi Gézát azonban ez a lamentálás nem ingatta meg s ő és társai önértéssel hirdetik, hogy egy percre sem hátráltak meg eljárásukat.

Nagy érdeklődéssel hallgatták egy csoportban *Lukács* László pénzügyminisztert, aki a többi közt ezeket mondta:

Khuen feláldozta magát, amikor elfogadta a kinevezését, hogy a chlopyi hadparancsért alkotmányos felelősséget vállalva a korona és a nemzet közé lépjen. Ezzel még súlyosabb konfliktusnak vette elejét. De a tegnapi helyzete már *megoldhatatlan dilemma* volt. Azelőtt a dilemma előtt állt Khuen, hogy *ha sokat mond, felülről bukik meg, ha keveset mond, alulról*. Nos, gróf Khuen az *utóbbit választotta*.

Megindult a kombináció a jövő kormányelnök személyére nézve is. Abban mindenki egyetértett, hogy gróf Khuen nem tér vissza, sőt a szabadelvű pártba sem teszi be többé a lábát. Legtöbben *Széll* Kálmánt emlegették, mint azt a férfit, aki egyedül képes nyugalmat teremteni. Őt kezdik ismét a jövő emberének tekinteni. Feltűnt, hogy éppen gróf *Tisza* Istvánnak, *Széll* Kálmán megbuktatójának indítványára választották be a kilences bizottságba és tették meg annak elnökévé. Gróf *Tisza* István tegnap azt mondta:

— Ezt az indítványomat tartom legszerencsésebb tettemnek. Ha valaki, csak *Széll* tudja kiegyenlíteni az ellentéteket.

A párt tagjainak egy része úgy okoskodik, hogy ha *Széll* megteremti a szabadelvű párt egységét és helyreállítja a békét a parlamentben, egészen természetes, hogy ő veszi kezébe a kormányt.

A pártkörben tegnap többet beszéltek, mint valaha az *országgyűlés feloszlásáról*, vagy esetleg királyi kéziratral bizonytalan időre való *elnapolásáról*. Nem tud róla senki, hogy a király óhajtaná, mégis mindenkinek az ajkán lebeg. Azt ugyan biztosra veszik, hogy a szabadelvű párt egyik korifeusa sem vállalkoznék az országgyűlésnek exlexben való feloszlására, sem pedig országgyűlésen kívül rendeletekkel való kormányzásra, de úgy vélik, akadhat parlamenten kívül vállalkozó.

A szabadelvű pártban mind általánosabb az a panasz, hogy a külföldön rémhírek vannak elterjedve a magyar «forradalomról». Azt hangoztatták, hogy lépéseket kell tenni a külföld felvilágosítására. Különösen nagy a bizalmatlanság zálogleveleink iránt. A fővárosi üzletvilág egyik tekintélyes tagja ma a körben azt beszélte, hogy egy svájci ügyfele ezt üzenete neki: nem kíván újabb magyarországi üzleteket kötni, mert ahol tizenöt főnyi kisebbség egy évig meg tudja akasztani az államháztartást, ott nem lehet számitani rendezett viszonyokra. Egy nagykereskedő pedig azt említette, hogy egy külföldi ügyfele a magyar értékpapirokat gunyosan *Barabás-banóknak* nevezte. Ezek az adatok is hozzájárultak ahhoz, hogy mindenki sóhajtván kívánja vissza

a parlamenti béke idejét és hogy *Széll* Kálmánt, akinek kezében látják a béke kulcsát, azok is bizakodással vegyék körül, akik annak idején gyűlölködéssel viseltettek iránta.

A függetlenségi párt.

A kormányelnök lemondása és a kormánynak ezt követő kivonulása a Házból a függetlenségi pártot annyira meglepte, hogy *Kossuth* Ferenc ezen esemény hatására alatt még a képviselőház tegnapi ülésén, tegnap délután 6 órára értekezletre hívta meg pártját. A párt tagjai nagy számban jelentek meg a kitűzött időben, úgy hogy az értekezlet azonnal kezdetét is vehette.

Az értekezlet egybehívását *Kossuth* Ferenc azzal indokolta meg, hogy a kormány lemondása folytán szükséges, hogy a képviselőház permanenciában legyen, miért is indítványozza, hogy a párt tegye meg a lépéseket a Ház összehívására iránt. Előadta azonban, hogy tudomása szerint a függetlenségi párt másik árnyalata a néppárttal egyetemben már intézkedtek e tárgyban és miután a képviselőház elnöke a képviselőház egybehívását szombatra elrendelte, ennél fogva a párt ez ügyben nem szükséges, hogy lépéseket tegyen.

Az értekezlet tartama alatt érkezett az a hír, hogy a hivatalos lap ma reggeli számában közzétetik a képviselőház elnapoló királyi kézirat. Rövid eszmecsere után erre elhatározta a párt, hogy a mai napot be várja és ha csakugyan megjelennék a királyi kézirat, akkor a párt állást fog ez ellen foglalni. E célból abban állapodtak meg, hogy a mai napon délelőtt 11 órára újabb értekezletet tartanak, a párt további magatartása tárgyában.

Ma délelőtt 11 órakor meg is tartották az értekezletet, de miután a tegnapi hír, hogy a Házat elnapolják, nem bizonyult valósnak, a párt e kérdést eljette. Ellenben megállapodtak az iránt, hogy egy *vértanuk*, mint a Rákóczi-ünnepélyen a párt testületileg részt vesz, valamint elhatározták, hogy a szocialisták kérvényei tárgyában bizottságot küldenek ki, amely a pártnak külön e célból tartandó jövő heti értekezletén kész javaslattal álljon elő.

A néppárt.

A néppárt tegnap este hét órakor rövid értekezletet tartott, amelyen gróf *Zichy* János elnökölt. Elmondották, hogy mivel az értekezletet még gróf Héderváry lemondása előtt hívták össze és azóta a helyzet változott, ma nem tanácskoznak, hanem, pénteken tartanak újabb értekezletet. *Rakouszky* Istvánt, akire nagyon nehezteltek tegnapi magatartása miatt, a képviselőházban tett mai nyilatkozatáért üdvözölték.

Budapest, október 1.

A képviselőház szombaton délelőtt tíz órakor ülést tart, melyen tárgyalni fogják a harmadik évüket kiszolgált katonák hazabocsátásának kérdését.

A hercegprímás és a katolikus nagygyűlés. *Vasary* Kolos biboros hercegprímás a következő levelet küldötte gróf *Zichy* János országgyűlési képviselőnek, a Katolikus Egyesületek Országos Szövetsége elnökének:

Méltóságos gróf, elnök ur! Köszönettel vettem méltóságodnak ez évi szeptember 15-én kelt megítélt sorait, melyekből örömmel értesültem a IV. országos katolikus nagygyűlés összehívásáról. Meg vagyok győződve, hogy ez a nagygyűlés is üdvös kihatóással lesz az öntudatos hitből és irgalmas szeretetből fakadó katolikus társadalmi tevékenység életkítésére és erősítésére. A följajánlott fővédőséget készséggel elfogadom és legközelebbi körlevelemben papságomat és híveimet a nagygyűlésen való részvételre buzdítom. Fogadja méltóságod kíváló tiszteletem őszinte nyilvánítását, *Vasary* Kolos biboros, hercegprímás, esztergomi érsek.

A képviselőház kérvényi bizottsága hóbnap délelőtt 10 órakor ülést tart Szatmár-Németi szab. kir. város közönségének a kiszolgált katonák hazabocsátása iránt intézett felirata tárgyában.

Kereskedelmi szerződés Olaszországgal. *Bécsből* jelentik: A magyar-osztrák vám- és kereskedelmi konferencia a külügyminiszteriumban néhány nap előtt *Suzzara* osztályfőnök elnöklésével ülést tartott, amelyen a kereskedelmi szerződések megújításáról tanácskoztak. A tanácskozáson arra a megállapodásra jutottak, hogy szüksége mutatkozik az *Olaszországgal való ideiglenes megegyezésnek* is, minthogy lehetetlennek látszik, hogy ez év végeig megkötésük az új kereskedelmi szerződést.

KÜLFÖLD.

Az orosz cár Ausztriában.

Budapest, okt. 1.

Az orosz cár Mürzstegben vadászik a királlyal. Ennyit mond egyik szükséges táviratunk. De mit is mondjon egyebet, mikor a külügyminiszterek Bécsben még semmiféle megállapodásra nem jutottak. A cár különben három napot tölt Ausztriában s csak három órát Bécsben. Ebből is látható, hogy a külügyminiszterek a legprecízebb utasításokkal vannak ellátva s hogy tanácskozásuk eredményének elbirálására nagyon kevés idő fog kelleni. Az is meglehet s talán több mint valószínű, hogy a megállapodások már fixirozva voltak s hogy a cár mostani látogatása csak a megegyezés aláírása céljából történt meg.

Távirataink a következők:

Mürzsteg, október 1.

A kora reggeli órák óta nagy az élénkség a községben. Röviddel 7 óra után indultak az első vendégvadászok, kiknek lese meglehetősen messze van azon uttól, ameddig a kocsi mennek. 8 órakor indult Ferenc Ferdinánd főherceg a vadászkastélyból a közönség lelkes üdvözlése közben. Egy órával később hagyták el az uralkodók kocsi a kastélyt. Miklós cár 5 Felsége jobbján ül. Királyunk magas vendégét felvilágosítja a község egyes részeit illetőleg. Kévéssel a Lahn-Graben mögött leszállnak az uralkodók a kocsirol és ponnykra szállanak. A lóháton megtett ut félóráig tart. Majd az uralkodók gyalog folytatják utjukat, mely a lesig mintegy negyed órát vesz igénybe. Az ut egy részén az uralkodók együtt mennek, majd a cár elválik és bal-felé megy, míg királyunk egy ideig tovább megy, magasabbra hág, míg leséhez ér. A legmagasabb lesék egyikén van Ferenc Ferdinánd főherceg, ki nagy utat tett meg odáig lóháton és egy jó darabon gyalog kellett mennie, míg odaért. Körülbelül azon időben, amikor az uralkodók és a vadászvendégek lesükhöz érnek, bezárják a hajtók láncát és 11 órakor megkezdődik a hajtás. A mai zergevadászon összesen 19 vadászvendég, 12 helybeli vendég és a vadászszemélyzet 25 tagja vesz részt.

Pétervár, okt. 1.

A *Petersburgskaja Gazetta* hangsúlyozva Ferenc József király és Miklós cár találkozásának nagy fontosságát, ezt írja: Az orosz kormány kommunikéiból és az osztrák-magyar kormány közleményeiből kitűnik, hogy mindkettő törhetetlenül ragaszkodnak ahhoz, hogy a macedon kérdés csak ama reformtervezet megvalósításával oldható meg, melynek alapja a statuskvo megóvása. Ezen elvek Macedónia békéltetése, az esetben, ha a hatalmak Macedónia egyéb ügyeibe be nem avatkoznak, eredményes lesz. Nem alaptalanul reménylik azt, hogy *Lamsdorff* gróf és *Goluchowski* gróf találkozására és tanácskozásra a macedon kérdésnek a legközelebbi időben való végleges megoldásához fog vezetni.

London, okt. 1.

A *Morning Post* írja: Ferenc József király és Miklós cár 5 Felségeik pohárköszöntőjében kifejezésre jutott a két udvar politikája, melynek jelszava a jelenben a közös együttműködés. Említett lap azt írja, hogy a jelen pillanatban az angol kormány nem tehet jobbat, minthogy a két uralkodót egyesült akciójukban támogatja.

TÁVIRATOK.

Szerbia és monarchiánk.

Belgrád, okt. 1. *Dumba* osztrák-magyar követ kihallgatáson volt a királlyal s biztosította Péter királyt Ausztria-Magyarország jóakaratóról, egyúttal sajnálkozását fejezte ki afelett, hogy a szerb sajtó egy része állandóan támadja Ausztriát.

Péter király azt felelte a követnek, hogy át van hatva a két szomszédos állam közt való jó viszony

szükségéről, amelyre Szerbiát gazdasági érdekei is utalják.

A kihallgatást, noha csak kevés részlet szivárgott ki felőle, élen kommentálják.

Jellemző, hogy azok a lapok, amelyek tegnap még kiméltlenül támadták Ausztriát, ma reggeli számukban már rokonszenves hangon írják róla.

Forrongás a Balkánon.

Konstantinápoly, október 1. A portának jelentett intézkedései a csapatoktól elkövetett kihágások megvizsgálására és megbüntetésére vonatkozólag, melyek haditörvényszékek és az elpusztult falvak helyreállítását célzó mentőakció létesítésében állanak, az entente hatalmak idevonatkozó lépésére vezethető vissza.

Konstantinápoly, október 1. Drinápolyi, monasztrini és szaloniki híresztelések szerint a bandák üzemelésének megszüntetése halad ugyan és a kompromittált falvak megszállása nehezíti újabb bandák alakulását, a komitő mégis folytatja tevékenységét. A szeressai szandásák határesapatait a Desumabalára irányult utolsó támadás folytán megerősítették.

Konstantinápoly, okt. 1. Katonai körökben az hírlik, hogy a kisázsiai redifek, kiket most mozgósítanak, nem tartalék gyanánt fognak szolgálni, hanem a régi ideje mozgósított és a bandák üzemelésével szemben alkalmazott első és másodosztályú redifek felváltására használtatnak, ami megfelel azon ismételt diplomáciai biztosításoknak és korlátozni is fogja a zavargásokat, amennyiben az anatóliai redifek fegyelmek és azáltal, hogy a bandák az ő saját területükön nem pusztítottak, nincsenek elkekeredve.

VIDÉK ÉS KÖZIGAZGATÁS.

— Állami parcellázás a Bácskában. A földművelésügyi miniszter, mint Szabadkáról írják, az apatini magyar kir. erdőhivatal kezelésében levő 515 hold szántóföldre árverést hirdet. Ez az állami birtoktest október hónap folyamán fog 2-2 holdas részletekben a becsáron felül legtöbbet ígérőknek, illetve a földművelési miniszter által szabadon választható ajánlattevőknek eladni. A cél az, hogy a bácskai föld népe megtakarított pénzét birtokba fektethesse. Az új telep neve «Szilagyis» lesz.

— Arad város költségvetése. Arad város jövő évi költségvetését, mint lapunknak írják, most állította össze a város gazdasági, pénzügyi és központi választmányának egy hármass bizottsága. Eszerint az előirányzott bevételek főösszege 1,013.940 korona, ezzel szemben a kiadásokat 1,531.090 koronában állapították meg. A hiányzó összeget az állami dotációkból fogják fedezni. Az ülésen *Institoris* polgármester elnökölts elhatározta azt is, hogy *Sarlot* Domokos rendőrfőkapitány fizetését évi 1200 koronával fogják felemelni. Arad város jövő évi költségvetése 3 százalékos pótdadómekedést eredményez.

— Pozsony megye közgyűlése. Pozsony vármegye — mint Pozsonyból jelentik — *Klempa* Bertalan királyi tanácsos elnöklésével tartotta meg közgyűlését. A közgyűlés hozzájárult Debrecen városának Rákóczi hamvainak hazaszállítására megindított mozgalmához és pártolta Szepes vármegye akcióját a képviselőválasztói jognak a magyar értelmi census alapján leendő újjászervezése tárgyában. Budapest székesfőváros átiratát, a Magyarországon állandóan nem lakó, de innen jövedelmet húzó birtokosok külön megadóztatása tárgyában, a közgyűlés oly megtoldással tette magáévá, hogy hasonló feliratot intéz a képviselőházhoz a magyarországi gyárvállalatok külföldön lakó tulajdonosainak külön megadóztatása iránt is.

NAPIHIREK.

Október 1.

Budapest, október 1.

Az esztendő tizedik hónapjának, októbernek elseje talán mindig így szokott felvirradni, mint a mai nap. A földet sűrű köd borítja, mely a magasba szállva, ha felhővé tömörül, alig tud rajta áttörni a bágyadt napsugár. Ebben az esztendőben azonban, mintha még szomorúságosabb hangulatot váltana ki lelkünkben októbernek a hervadó virágokat a dérnék fehérségével

borító beköszöntője. A borággal beültetett hegyekben az idén még a szüreti nóta sem olyan vidámságos, mint más években volt. És miért ez a levertség? Nem azért, mert nem hangzik ma fel a katonajonczok keserűséggel vegyes nótája, az utcasorokon, az állomásokon, a vasuti kocsikban:

Huszár leszek édes rózsám,
Az is maradok,
Vioiaszin dolmányom
Sárga gomb ragyog . . .

Nem azért, mert nem adunk ebben az esztendőben új katonát az armádiának, hanem egyébrét. Azért, mert nem vált valóra az a dal, amivel most három év előtt bevonult fiaink vigasztalták egymást, azt a hajló rózsaszálat, akit otthon hagytak, meg azt az édes anyát, aki fölnevelte őket, hogy azután a császár vegye hasznát két izmos karjuknak:

Én leszek az első század szakaszvezető
Nem a világ ez a három esztendő.

Minden falu, minden város olyan most, mint ahol a legkedvesebb vendéget várják, de akiről mégis tudják, hogy nem jön, nem jöhet. Három esztendő előtt úgy szólt a leányátok: «Verd meg isten a gözkocsi kerekét, mért vitte el a legények elejét.» Most azért átkozzák a masinát, mert nem hozza őket ölelő karjukba. Körülbelül negyven ezer magyar katona fia kesereg a kaszárnyák elzárt kapui mögött, amiért becsülettel leszolgált három esztendőjük után sem érezik őket haza a rácsos kapu kis falvakba. Ugyanannyi fiát váró édes anya, s ugyanannyi vőlegényét váró mátká azért ontja könnyét sűrű hullajtással. Míg a gilice és a berek árnyában talán az elmaradt legények s őket váró lányok keserűt brukogja.

Hogy miért tartotta vissza a három évüket kiszolgált katonákat még három hónapig a hadügyminiszter ur, azt főhadnagy ur Formanek már megmagyarázta. De hát ki tehet róla, hogy még az idegen országban szolgáló magyar baka sem hitt a szavának? Hiszen ő tudta már, hogy miért kell még neki három hónapig tovább is szenvedni.

A Magyarországot felől fuvó szellő, vagy az innét oda reppent madár vitte neki hírül. A magyar jussunkért, a magyar nyelvünkért. Mert nem úgy van, mint régen. Akár mekkora lakatot tegyenek is a kaszárnya-kapukra, bemegy oda, ha másfelől nem, felülről a meny felől az érzés, ami a nemzetnek a lelkét, gondolatát tüzei, hevíti. Egy ilyen, talán a levegő láthatlan szálain át küldött üzenet hozta egykor haza szép Itáliából a magyar huszárokat, hogy itthon győzzenek, vagy haljannak azért az eszméért, amelynek nevét sem tudták tán, de ami átfutotta vérük, szívük dobbanását, hogy az a nemzeti alkotmány, a magyar szabadság! Most is hiába magyaráz Formanek főhadnagy, meg a többi társa, tudja a magyar katona, hogy azért tartják vissza még három hónapig, mert az ő nemzete követelni meri azt az ősi jussát, melyet elődjaink vérukkal vívtak ki, melyet biztosított a magyar nemzetnek királyi esküvel megszentelt törvénye. Tudja, hogy ez a három havi további szolgálat, bár nagyon keserves, de kényszerű áldozat a magyarok igazi jogáért. Tudja, hogy e szenvedésnek meglesz a jutalma. Aki utána jön, azt magyar tiszt vezényli, magyar szóval ajkán s magyar ezred felett magyar zászló lobog s bontja ki szárnyait viszi diadalra azt a magyar fegyvert, azt a magyar cimert, a magyar koronával.

Számlálták a napot, hogy ennyi, hogy annyi, hogy most már csak éppen ennyi vagyon hátra. A kaszárnyában is a katonalegények, otthon édes anyjuk, meg az édes apjuk, akiknek szüksége volna már a legény munkás két karjára. S a tűnő napokhoz, akkor hozzá adtak még vagy kilencvenet. Nem őszszel, mikor a hervadásban oly szépen szól a pásztor furulyája, mikor bucsuzik a fecske, meg a gólya; hanem majd a télen, mikor hó tödi a hegyeket, rónát, a nádas háztetőket, amikor annak születését hirdeti a harangok zugása, aki a keresztfán halt meg a világszabadságért, — akkor jönnek most már csak haza ami kiszolgált

fiaink, az öreg katonák. Ennél az időnél tovább bent nem tarthatja őket, sem a generális, sem hadügyminiszter, mert mind a kettő fölött, van még egy nagyobb ur s ez a — magyar törvény. Azért idehaza a jó édes anyák, a legényt váró mátkák törüljék le könnyük. Ott a kaszárnyákban azt a keserveset váltsa fel valamivel vigább, vigasztalóbb nótá, amit énekeltek valamikor régen Taliánországban a magyar huszárok:

Obester ur kiadta a reglamát:
Hejh huszárok, azt a rézarkangyalát!
Fényes a kard, a tászá,
Csak tizenkét esztendő.
Aki eztet ki nem állja
Fikum adta cserepárja,
Meg nem várja a ruzsája!

— (Időjárás.) A levegőnyomás elcsúszásában lényeges változás nem mutatkozott. Európában az idő enyhe és változóan felhős, kisebb-nagyobb esőt jelentettek Francia- és Oroszországból.

Hazánk középső részein tegnap délután kisebb-nagyobb zivatarok esők keletkeztek, míg egyebütt az idő száraz maradt.

A hőmérsékleti viszonyokban nem állott be lényeges változás.

Jóslat:

Enyhe és tulnyomóan derült idő várható.

Hőmérséklet: d. u. 2 órákor + 19.8 C. fok.

— (Udvari és személyi hírek.) A román királyi pár ma reggel Bécsbe érkezett, szállóban szállott meg és délután folytatja utazását Bukarest felé.

— (Lipót Szalvátor főherceg légihajó utja.) Lipót Szalvátor főherceg október 6-án Korvin lovag főhadnagy kíséretében Párisba utazik, hogy onnét, ha kedvező szél kerekedik, légihajóutazást tegyen kelet felé. Azért indul Párisból, mert lehetőleg messzire akar haladni a kontinens belsejébe. A párisi légihajóklub megfelelő nagyságú légihajót fog a főherceg rendelkezésére bocsátani. Ha jó szél jár, akkor a főherceg és kísérete 24 óráig, sőt esetleg még hosszabb ideig maradnak a magasan és így meglehet, hogy légihajójuk végig repül egész Európán. Ha a szél nem lesz kedvező, akkor a főherceg kisebb légihajón rövid utazást tesz.

— (Falb Rudolf meghalt.) Akinek nevéhez annyi sok maliciát fűzött az időjárással foglalkozó emberiség, hosszas betegség után örökre lehunyta szemét. Tudományos jóslatai révén sajtóságos helyzetbe jutott. Tanait a szaktudósok nem fogadták el, a nagy közönség meg nem volt megelégedve időjósolásaival, persze a világon a legnehezebb tudomány — mindenkinek a szája szerint jóslani, s amikor szigorú következtetéssel megjósolt időjárásfordulatait megcáfolta az idő, a közönség kezdte komolyan nem venni. Ő volt az, aki azt állította, hogy az időjárás a hold állásától függ és aki a dagályrengés elméletét megállapította. Évek óta jóslott földrengéseket és időjárásfordulatokat. A szaktudósok azonban beható tanulmányok és hosszú időre visszamenő meteorológiai följegyzések alapján kimutatták, hogy a hold semminemű befolyást sem gyakorol a föld légkörére, valamint hogy a napfoltok sincsenek összefüggésben az időjárás változásaival. De Falb állhatatosan ragaszkodott az ő elméletéhez és éveken keresztül kiadta az ő időjósoló naptárát, amelyben pontosan föl voltak sorolva az első-, második- és harmadrendű kritikus napok, amelyek a holdnegyedekkel és a hold- és napfogyatkozásokkal összetalálkoztak. Néhány év előtt nagy anyagi zavarba jött és néhány barátja pénzt gyűjtött számára, úgy, hogy legalább életének utolsó részét gondtalanul tölthette.

— (II. Rákóczi Ferenc emléke.) Marosvásárhely, a székely főváros, szeptember 23-én délelőtt tartott ünnepi közgyűlésében kegyelettel adózott II. Rákóczi Ferenc emlékének. Sándor János főispán lelkes beszédben méltatta a nagy fejedelem érdemeit, annak hangsúlyozásával, hogy e közgyűlést kizárólag azért hívta egybe, hogy Marosvásárhely sz. kir. város közönsége, hol kétszáz évvel ezelőtt Rákóczit Erdély fejedelemségébe beiktatták, méltóképpen vegyen részt a Rákóczi emlékének szentelt országos ünnepségen. Ünnepi beszédet dr. Kabdebó

Ferenc kir. közjegyző bizottsági tag tartotta, mely után egyhangulag elfogadták a városi tanácsnak *Darkó Ákos főjegyző* által felolvasott következő javaslatát:

«A diszközgyűlésben jelen levők csodálattal telve el ama kor iránt, melynek kimagasló vezéralakjánál, a nagy *Rákóczi* Ferencnél, ideálisabb szabadsághódot nem mutat fel a történelem, szíveikben méltó kegyelettel emlékeznek meg azokról a soha el nem muló és eléggé nem ünnepelehető érdemeikről, amelyeket *II. Rákóczi* Ferenc annak idejében a haza szabadsága, országunknak és alkotmányunknak visszaállításáért vívott fegyveres küzdelmekben tanúsított és az ő valóban szeplőtlen szabadságszeretőnek, nagyságának és dicsőségének emléket most, kétszáz év multán is bálás kegyelettel ünnepli: mindezeknél fogva elhatározza a közgyűlés, miképp tekintettel arra, hogy a folyó évi július hó 25-én tartott közgyűlésből 5917. sz. a. hozott határozatával *II. Rákóczi* Ferenc számkivetett legnagyobb hontalan drága hamvainak országos költségei leendő hazaszállítására iránt a képviselőházhoz már felírt, ez alkalommal kimondja, hogy *II. Rákóczi* Ferenc fejedelem dicsőséges emlékeztétét jegyzőkönyvileg megörökíti és emlékének az 1907. évben, mint erdélyi fejedelemmé történt beiktatásának 200 éves évfordulóján alkalmas helyen emlékoszlopot emel és annak költségeire 1904. évtől kezdve költségvetésébe évenként 1000—1000 koronát vesz fel s ez irányban a gyűjtést társadalmi uton is megindítja. Az emlékoszlop felállításával, a szükséges költségek beszerzésével a városi tanácsot bizza meg.

Ez a határozat méltó a székelői főváros közönségéhez s méltán fordulhat feléje munkájának segítése céljából a közügyelem.

— (Feszty Béla állapota.) *Feszty* Béla orsz. képviselő állapota egyre javul s látogatókat is fogad. Hőmérséklete 37-7 fok, érverése 80, közérzete jó.

— (Hajsza a levélhordó merénylője után.) A fővárosi rendőrség úgy látszik helyes uton van *Boda István* pénzeslevélhordó merénylőjének kézrekerítésében. Tegnap délben ugyanis jelentkezett a főkapitányságon egy ferencvárosi pénzügyőr, aki előadta, hogy a rablót látta a merénylet napján a táskával együtt. A merénylő az összekötő hidon át menekült Budára és alighanem *Albertfalván* lakik. A detektívek tegnap óta *Albertfalván* nyomoznak, de minő eredménnyel, erről még nem jött eddig jelentés. A rendőrség különben minduntalan fedez fel új nyomokat, melyek azonban sikerre nem vezetnek. Így tudomására jutott a rendőrségnek, hogy egy ember néhány nappal a Boda elleni merénylet előtt ösmérsőinek azt mondta:

— Minden áron pénzt kell szereznem. Még akkor is, ha agyonütök valakit. Muszáj Bécsbe utaznom.

Ez az ember csakugyan szerzett pénzt s a merénylet napján este Bécsbe utazott. A rendőrség most keresi. Jelentkezett a rendőrségnél a *Lukácsfürdő* egyik szolgálója is, aki előadta, hogy két hét óta egy ember járt a fürdőbe, akire egészen ráillik a merénylő személyleírása. Legérdekesebb azonban egy levél, mely ma érkezett a főkapitányságra. A levélró biztos módot tud arra, hogy miként lehet a merénylőt «törbe csalni.» Azt ajánlja ugyanis *Rudnay* főkapitánynak, hogy tegye közzé a lapokban a következő apróhírdetést:

«*Boda István* levélhordó rablógyilkosának figyelme!

Mielőtt még tovább okoskodna, gondolja jól meg, hogy tud valaki magáról s tudja, hogy hol van. Gondolja meg, hogyha a rendőrség elfogja, akkor háromszoros büntetése lesz. Mig így, ha önként jelentkezik, akkor kisebb lesz a büntetése. Azért tehát ne várja meg, mig én feljelentem. *Valaki, aki magát ismeri.*

Levelét e szavakkal fejezi be az ismeretlen:

«Tisztelt főkapitányság, ezzel a levéllel maguk okvetlenül elfogják a rablót, mert csapdába fog kerülni».

— (Gyilkos villám.) *Szegedről* jelentik: Tegnap délután itt őrjási vihar volt, orkányszerű széllel. A villám a szögi-tanyán beleütött egy házba, amelynek tetején két ember éppen a zsindelet javíttatta. A villám mind a kettőt agyonujtotta és fölgyújtotta a házat. A szakadó zápor azonban eloltotta a tüzet.

— (Megfuladt egy babszemtől.) *Virovecz* Ferenc halász Zimonyból a fővárosba hozta öt éves *István* nevű fiát, aki egy babszemet nyelt, amely megakadt a gégejében. Utközben, a vonaton a szerencsétlen kis fiút fuldoklási rohamok lepték meg és mielőtt segítség érkezhett volna, megfuladt. A vonat már csak a holtestét hozta be a fővárosba.

— (Formanek főhadnagy párbaja.) *Zolnay* Viktor pápai vívómester, mint ismeretes, sértő levelet írt *Formanek* főhadnagynak, aki katonái előtt gyalázta a magyarságot s megfenyegetett bennünket, hogy majd megtanít bennünket keztyűbe dudálni. *Zolnay* és *Formanek* megbízottai között már napok óta folyik a tárgyalás irásiban. Amint értesülünk, *Formanek* segédeivel, két katonatiszttel ma érkezik Budapestre s így a párbaj rövidesen meglesz.

— (A fuvaros-sztrájk vége.) A vérengzésé fajult fuvaros-kocsisok sztrájkja még tegnap véget ért. A fuvaros-gazdák és a sztrájkolók megbízottai ugyanis a békeltető-tárgyalások folyamán megegyezésre jutottak. A békeltető-bizottság *Pesti* Ferenc elöljáró felhívására ült össze s a tárgyaláson a kereskedelemügyi miniszteriumot *Szabó* László királyi iparfelügyelő képviselte. A kocsisok előterjesztették tizenegy pontból álló kívánásait, amelyekre a fuvarosok a következő engedményeket ajánlották meg: A hét elején munkába álló kocsis csak a hét végén bocsátható el. Ha a kocsist este nyolc óra után újra munkába küldik, egy korona pótlékot kap. Nagyobb fuvarosoknál a kocsisok bizalmi férfit választanak, akit a fuvarosok ilyenek elismernek. A nagyfuvarosok ezentul egy forinttal nagyobb hért fizetnek, mint eddig, de kizárólag csak a nagyfuvarosok. A kocsisok ezt az ajánlatot tudomásul vették s délután négy órára ígérték a választ. Délután négy órakor a kocsisok értesítették a fuvarosokat, hogy *Rudnay* főkapitány a véres zavarások következtében feloszlatta a sztrájkbizottságot és számos kocsit eltoloncoltatott. Kérdezték, hogy a dolgok ilyen állása mellett is hajlandók-e még a fuvarosgazdák velük tovább tárgyalni? Az igenlő válasza a kocsisok küldöttsége megjelent a fuvarosgazdák ipartársulati helyiségében, ahová akkor már *Szabó* László iparfelügyelő is megérkezett. Rövid tárgyalás után a kocsisok kijelentették, hogy a megajánlott pontozatokat elfogadják, amit jegyzőkönyvbe vettek. Erre a kocsisok bizottsága kijelentette, hogy a tárgyalásokon megkötött egyezés alapján a sztrájk véget ért s ilyen értelmű plakátokat ragasztattak ki még az éjszaka.

A külső váci-uti sztrájkutánya előtt ma hajnalban mintegy kétezer kocsis jött össze, akik előtt a sztrájkvezetők kijelentették, hogy a munkaadók a követelések egy részét teljesítették és így mindenki álljon munkába. Egyuttal elhatározták, hogy a tegnapi zavarásokban megsebesült kocsisoknak gyűjtést indítanak. Minden kocsis a hetibéréből 60 fillért ad a megsebesített kocsisok felségítésére. A zavarásoknál előállított 87 kocsis kihallgatása a toloncházban folyik. Akikre rá tudják bizonyítani a zavarást, azokat letartóztatják és átkisérik az ügyészséghez. A letartóztatottak ellen hatóság és magánosok elleni erőszak címén indítanak bünygyi vizsgálatot.

— (Babona.) A beregmezei *Vereske* községből megdöbbenő dologról veszünk hírt, amely mutatja, hogy a babona még manapság is milyen végletekre tudja ragadni a köznépet. *Vereskén* hetek óta sorba betegednek a háziaállatok s valamiképpen a nép között az a babona terjedt el, hogy a sirokból feljárt halottak rontják meg az állatokat. A nép erre a temetőbe ment s többen megkezdték a sirok felását s csakhamar valamennyien ugyanezt tették. A halottakat kivették, azután feldarabolták. A község lelkésze a vandalizmus hírére a temetőbe sietett és fel akarta világosítani a népet. A babonás tömeg azonban nem tágitott addig, amig a csendőrség meg nem jelent a temetőben s szét nem verte az embereket.

— (Tikett-hamisítók a lóversenyterén.) A rendőrség már régóta észrevette, hogy a lóversenyter 60 filléres oldalán hamisított tikketekkel csálnak az emberek. Kutatott is a bünszövetkezet után, de nem tudta kinyomozni a csalókat. A keddi lóversenyen egy munkás vásárolt ilyen hamisított tikketet *Kövecses* Lajos lámpagyújtogatótól. A ló elsőnek futott be és a munkásnak 102 korona osztalékot kellett volna lapania. A totalizátor pénztáránál jelentkezett is, itt azonban felfedezték, hogy a tikkett hamisítva van és a gyári munkást átadták a titkos rendőröknek. Így azután kiderült, hogy a tikkett *Kövecses* Lajos lámpagyújtogatótól ered. A rendőrség házkutatást tartott a lakásán, ahol temérdek ilyen hamisított tikkettet találtak. Kinyomozták a büntársát, *Acs* Béla munkátalan pincért, akivel együtt árulta e hamis tikketeket. A csalók a hamisítást a következő módon kö-

vették el: A versenyek végén összeszedték az eldobált tikketeket, amelyekről a lakásokon eltüntették a dátumot és a futamszámot, amelynek a helyébe a helyesebbet hamisították. Ezekkel a hamis tikketekkel kereskedtek. Vagy eladták vagy részesedést kértek a hiszékeny publikumtól. Ha a ló nem jött be elsőnek, nem volt semmi baj. Ha befutott, akkor a hamisítók siettek eltűnni. A csalók ellen nem lehet bünygyi uton eljárni, mert nincs panaszos. A rendőrség csak kihágás miatt büntetheti őket. Acs különben hasonló üzelmekért már büntetve volt tiznap elzárásra és 200 korona pénzbírságra.

— (Nézzétek, a keresztény Bécs!) Bécsből jelenti tudósítónk telefonon, hogy a belváros legforgalmasabb utcáin, ahol ma majdnem minden üzlet be volt zárva, céduákat osztogattak és ragasztották a falakra. A fehér papírlapokra ez volt rányomtatva:

Antiszemiték! nézzétek meg, mint fest a keresztény Bécs!

— (Gavallór a hordóban.) *Bocaccio* vidám történetei néha-néha eljátszódnak az életben is s majdnem betű szerint megisméltődnek valamely derűs kalandocska rózsaszínű keretei között. Például ezt olvassuk a «*Csongrádi Friss Újság*»-ban:

«Tegnap este érdekes jelenet történt városunk központjának egy házában. Már egészen sötét volt. Egy gavallér, akinek nevét családijára való tekintettel elhallgatjuk, légyotton volt egy babaarcu fruskánál, akinek még anyai szárny alatt van a szabadsága. Legédesebben csókolóztak, mikor a házigazda hazafelé jött. Erősen csöngögetett a kapun. A megijedt gavallért a leány a kocsin levő üres hordók egyikébe bujtatta. A gazda befogatott a kocsiba és a hordót a szőlőbe vitette. A gavallér halálfélelmében ugyancsak izzadt s csak a szőlők közt mert észrevétlenül kiszökni a hordóból. Most otthon fekszik beteg a kiállt izgalom folytán.

— (A becsületes megtaláló jutalma.) Egy gazdag fővárosi banktisztviselő, ma reggel *Miskolcra* jövet, a keleti pályaudvaron elvesztett egy bőrtáskát, amelyben tizezer korona készpénz volt. Talán elveszett volna mindenkorra a pénz, ha véletlenül meg nem találja egy *Károlyi* Gyula nevű vasuti munkás, aki azonnal átszolgáltatta a táskát. A gazdag ur először átnézte a táskát és miután örömmel konstatalta, hogy a pénz hiánytalanul meg van, így szólt:

— Hála Istennek, meg van. Fogja barátom — szólt a becsületes megtalálóhoz fordulva — itt van. Igyék egy liter bort az egészemre!

Es ezzel átadott — *hatvan fillért!*

— (Szerelmi dráma.) Egy bozeni vendégfogadóban, mint tudósítónk táviratozza, ma főbe lőtte magát egy *Leppich* Julia nevű fiatal bécsi leány, aki egy tüzerfőhadnaggyal szállott meg. Az öngyilkos leány jegyben járt a főhadnaggyal, de nem tudták előteremteni a kauciót.

— (Magyarok a pápánál.) Az első magyar zarándoklatra, amely Rómában az új pápánál megjelenik, elegendő résztvevő jelentkezett és a rendezőség értesíti a résztvevőket, hogy a zarándoklat október 6-án egészen bizonyosan elindul. A zarándoklat technikai és turisztikai ügyeit az államvasutak *Mennetjegy* irodája intézi (*Vigadó-tér* 1.), ahol az indulás órájáig — táviratilag is — lehet jelentkezni. A római utazás, valamint a vele kapcsolatos nápolyi kirándulás feltételeit az érdeklődőknek díjmentesen megküldik.

— (Tagló helyett pisztoly.) A közbiztonság tegnap eldördült egy különös pisztoly, amely semmiféle emberi életnek utolsó kilobbanását nem jelentette, sőt öngyilkossági kísérlet sem fűződik ehhez a pisztolydurranáshoz. Egy magával tehetetlen ökr utolsó böge szállt el ebben a pisztolydurranásban, helyesebben mondva nem is bögött az áldozati barom; nyugodtan viselte magát, mert nem is sejtette, hogy gyilkos fegyver előtt áll. Ennek a pisztolynak, melyet egy élelmes vállalkozó muatott be a fővárosi hatóságának, tudniillik az az előnye a taglóval szemben, hogy nem rémíti halálra a szegény állatot, amikor őt, mint a tagló sújtás közben. Rendesen már az első lövésnél elkábitja az állatot s ezt az előnyt tekintve valószínű, hogy a főváros be fogja vezetni a közbiztonságban a pisztoly-rendszert.

— (A hóivatar áldozata.) *Nizzából* jelentik: *Abcier* 22. alpesi vadászszázaléjbeli századost a *Glacies-völgybe* tett szemleuton, melyet elővigyázatlanul egyedül tett meg, hóivatar érte utol és egy sziklahasadékba ragadta, ahol összezuzott testtel holtan találták fel.

(Elrabolt gyermek.) Az éjszaka egy kétségbeesett asszony jelentkezett a főkapitányság ügyeletes tisztviselőjénél és arra kérte, hogy segítse vissza venni a kis gyermeket, akit az apja elrabolt. Elmondotta, hogy 5 Havas Armin kereskedő felesége: Singer Mária, aki elváltan él a férjétől. Felmutatott egy árvaszéki végzést, amely 21 hónapos gyermekét Jenőt neki ítélte oda. Az apa a gyermeket elrabolta és Hajó-utca 5. számú lakásán rejtgette. Kérte a tisztviselőt, hogy adjon rendőri segítséget, amelylyel a gyermeket visszavehesse. A tisztviselő rendőrökkel vitette el a kis apróságot az apjától.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A Filharmoniai Társaság figyelmezteti a régi bérlőit, hogy fentartott helyeiket legkésőbb október hó 5-éig vegyék át, mert azon túl azok már nem tarthatók fenn. A társaság még egy újítást létesített az által, hogy a «benemenet»-re is lehet bérlet.

* Bemutató a Nemzeti Színházban. Holnap — pénteken — mutatják be a Nemzeti Színházban Calderon de la Barca *Két szék közt a pad alatt* című háromfelvonásos verses vígjátékát dr. Huszár Vilmos és Makai Emil fordításában. A főszerepeket Láncki Ilka, Cs. Alszegey Irma, Ligeti Juliska, T. Delli Emma, Császár, Dezső, Gabányi, Rózsahegy és Horváth fogják játszani. A színház igazgatósága ez uton is közbírává teszi, hogy az előadás megkezdésétől a felvonás végeig a nézőtérre vezető ajtók zárva maradnak s a nézőtérre senki be nem mehet.

* Ujházi-banquet. Az Ujházi Ede tiszteletére rendezendő szombat esti banquet iránt, mely a Royal-szálló dísztermében lesz, szokatlan nagy az érdeklődés. A rendezőbizottság ez uton értesíti Ujházi tiszteletét és barátait, valamint a művészvilág tagjait, hogy a banketre meghívók nem adtak ki s hogy a részvételi jegyek kizárólag a Nemzeti Színház titkári hivatalában péntek esti 6 óráig adatnak ki a jelentkezőknek.

* Az Urániából. Németh Péter hírlapíró új darabot írt az Urániának, mely a jövő hét elején «Berlini élet» címen kerül színre.

SPORT.

Őszi futtatások.

Ötödik nap.

Budapest, október 1.

Pompás idő kedvez a mai versenynapnak, jó a program is, de azért mégis kevesen vannak a versenyterén, mert a hosszunapot ünneplő zsidóság csak nagyon gyéren van képviselve a versenyterén.

A totalizátor forgalma azonban sokkal élénkebb, mint az előző napokon volt, mert a ma kapott havi gázsival sok hivatalnokember próbál szerencsét.

A versenyeredmények lapunk zártáig következnek:

I. *Eladőverseny.* Díj 2000 korona. Táv. 3000 méter. Szemere M. *Sohasem*-je (lov. Bonta) első, Akárhogy második, Békés harmadik. Futott még: Fautirage. Tot. 10 : 22. Helyre 50 : 72 és 78.

II. *Őszi handicap.* Díj 10.000 korona. Táv. 2000 méter. Krausz L. *Tannhäuser*-je (lov. Lewis) első, Futott még: Vadonc harmadik. Futottak még: Pázmán, Kiss me, Wiking, Orion. Ugyanaz, Bonanza, Gaudibunda, Baberine és Agnes. Tot. 10 : 40. Helyre 50 : 240, 268 és 132.

III. *Kétévesek államdíja.* Díj 7000 korona. Táv. 1000 méter. Schossberger L. *Gombás*-a (lov. Taral) első, Reve d'or második, Wood Péter harmadik. Futott még: Tintoretto. Tot. 10 : 35. Helyre : 50 : 70 és 67.

IV. *Kétévesek handicapja.* Díj 3000 korona. Táv. 1000 méter. Blaskovich Elemér *Charmante*-ja (lov. Holmes) első, Mechante második, Kinós harmadik. Futottak még: Irén, Frundsberg, Akarat, Butor, Vadór, Nyalka, Liqueur, Bábolna, Elegie. Tot. 10 : 103. Helyre 50 : 194, 154 és 132.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— Apagyilkosság. Bede Tamás, papolci székesföldmives, mostoha anyja miatt örökösön civódott édes apjával, Bede Jóbbal. 1902. évi május havában újra kitört köztük a háború, mert az öreg el akarta házát adni, mibe a fia semmi szín alatt sem akart beleegyezni. Május 23-án az öreg földmives kiballagott az erdőbe, ahonnan nem tért vissza. Holttestét egy fára felakasztva találták meg. A gyanu rögtön Bede Tamásra irányult, aki egy a vizsgálat, valamint a végtárgyalás során mindent tagadott s tagadásával szemben egy tényt sem tudta megerősíteni a bűncselekmény elkövetését. A kézdivásárhelyi esküdtbírószék szándékos emberölés bűntette miatt tíz évi fegyházra ítélte a vádlottat, semmisségi panaszát pedig ma Kelemen Mór elnöklésével a Kuria elutasította.

— Elítélt hírlapíró. Székesfejevárról táviratozták, hogy az ottani törvényszék ma ítélte Fényes László hírlapíró és Pláner Bódog joghallgató párbaj-ügyében. A párbaj múlt év augusztusában történt meg súlyos feltételekkel és Fényes könnyebb megsebesülésével végződött. A törvényszék Fényest három havi, Plánert négy havi államfogházra ítélte. Vádlottak felebbezték, az ügyész pedig megnyugodott az ítéletben.

— Meggyilkolt kovácsinas. Egy gazdát szolgált a borsodmegyei Ivánkán Antal Antal 18 éves kovácsinas Olasz Pállal. Utóbbi észrevette, hogy Antal titokban kulcsot csináltatott a pincéhez és lopkodja a gazda borait. Mikor azután egy összezördüléskor azzal fenyegette meg, hogy elárulja, Antal szinleg megbékült vele, de tavaly január 31-én, este mikor lefeküdtek volna, jól megrakta szénrel a kályhát s megvárta míg társa elaludt, akkor azután elzárta a kályhacső szellentyűjét. Hogy neki ne legyen baja ajtó hasadékhöz feküdt, inastársát pedig megölte a szénrel. A miskolci esküdtbírószék gyilkosság bűntette miatt tíz évi fegyházra ítélte Antal Antalt, akinek semmisségi panaszát ma a Kuria első büntető tanácsa Zsigmondovics Mihály bíró előadása után Thassy Pál korona ügyészi helyettes indítványára elutasította.

NYILTTÉR. *)

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít SOLT LAJOS tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-g.

* E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

KÖZGAZDASÁG.

A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmánya báró Ambrózy Gyula egyesületi elnök elnöklete alatt ülésezett, mely ülésen az október 4-én tartandó *rendes őszi közgyűlés* tárgyait előkészítették. A De Pottere Brunó ügyvivő által előterjesztett 1904. évi *munkatervet és költségvetést* egyhangulag elfogadván, a választmány elhatározta, hogy a közgyűléssel kapcsolatban egy helybeli kereskedővel a különböző szeszégető gépek, eszközök és lámpák alkalmi bemutatását rendezzi a denaturált szeszfogyasztás propagálása érdekében. Ezután elv határozatot hozott a választmány, hogy a jövő évtől kezdve felszólítja az egyesület által szervezett gazdaköröket arra, hogy a sokoldalú előnyök biztosítása érdekében lépjenek be tagul a *Magyar Gazdaszövetség* kötelékébe és felhatalmazást nyert az elnökség arra, hogy a szerényebb anyagi viszonyokkal rendelkező gazdakörök beléptetéséről az egyesület terhére gondoskodik. A már régen tervbe vett *háziipari értékesítő telep* felszerelésére a választmány 800 koronát szavazott meg úgy, hogy az már október hó elején megkezdje működését. Végül a választmány a főispán felszólításának megfelelően, azon 4—4 gazdasági munkást és cselédet jelölte ki az ajánlottak közül, kik közt a földmivelségi miniszter 100—100 koronás jutalomdíjai fognak kiosztatni.

A luxusból-vásár. A szerdáig tartott őszi luxusból-vásár a Külső Kerepesi-uti Tatterszál-telepén várokozson felül jó eredménnyel végződött. A felhajtott házas és hámos lovak közül eddig 45 százalék lett eladva s remélhető, hogy az utóvásár eladásaival együtt meghaladja az 50 százalékot. A lovakért elért ár általában megközelíti az 1250 koronát darabjéért. Ez idén különösen a *külföld* vett élénk részt a vásárlásban. Eladottak lovak a következő külföldi városokba való szállításra: Páris, Odernitz, Prága, Schatzlar, Schönriesen a. d. E., Lundenburg, Bécs, Lubovitz, Boroszló, Beuruth, Hannover, Stuttgart stb. Október 2-án délelőtt 9 órakor kezdődik Kisbér, Bábolna és Mezőhegyes számfelletti méneslovak árverése. Október 7-én délután 2 órakor kezdődik a Tatterszál Kerepesi-uti telepén az *angol teltvőr csikók*, anyakancák és kiselejtett versenyhátasló-

vak árverése. Ugyanekkor kerül árverésre a kormány által kiküldött kilences bizottmány importálta angol elsörendű versenylo tenyésztanyag. Október 11., 12. és 13-án menlo-kiállítás és vásár lesz a Tatterszálban. A mének bemutatása 12-én délelött kilenc órakor kezdődik, amely alkalommal a magyar földmivelségi kormány is fedezi bevásárlásait.

REGÉNY-CSARNOK.

A kis szökevény.

Az asszonyka szorosán simult levágjához és mámorosan hallgatta szerelmes suttogását.

— Szeretlek! Imádlak! — suttogá az ifju és karjaival átfonta az asszonyka darázsderékát. Még egy csókot... no még egyet csak, aztán, újra egyet, tized, százat, mignem az asszonyka egész arcát csóközappal árasztja el.

Es az asszonyka engedi magát csókolni, ölelni, mignem aléltan hanyatlik a kékselyemmel bevont kerevetre. Haja szétbomlik, amely mint egy arany fátyol takarja félig igéző természetét, rózsaszín pongyolája alól a picinyke lábacskák csábítóan kandikálnak elő; keble gyorsan emelkedik s két arcára két rózsát fest az ifju ezer csókja. Ajkai pedig nyitva vannak s az a parányi rendetlen növéssü fogacska úgy néz ki, mintha arra volna teremtve, hogy azzal a férfiak szívét tépje össze.

S az ifju ott térdelt mellette, lecsüggő parányi kacsóit csókolgatva nevé szolítá a — más asszonyt.

— Ella, Ella, üdvösségem, mindenem! Borulj a keblemre és mondd, hogy szeretsz! Mondd, hogy csak engem szerettél mindig s hazudtál az oltárnál, mikor azt mondtad annak a másiknak, hogy szereted.

Es az asszonyka felnyitotta selyempillait s végtelen szeretettel nézett az ifjura, miközben annak türtös fejét magához vonta és fülébe sugta, hogy szeretlek! Igen! Nagyon szeretlek, jobban mint az életemet, a nagy világ előtt azé a másiké vagyok, de egyedül a tiéd akarok lenni örökre.

Miközben az asszonyka szeretőjével itt suttog, addig az a másik ott vesződik az ideges közönséggel és fárad napestig, hogy az ő kis feleségének, sok, sok pénzt gyűjthessen össze cifra ruhára.

Az óra félegyet mutat s a gavallér még egyszer kezébe veszi az asszonyka szökefűrtös fejét és ajkára egy hosszú csókot nyom, aztán megy gyors léptekkel, hogy ne találkozzon azzal a másikkal. Az előszobában a dadával találkozik, aki karján hozza a kis bábót, az apa kedvencét, kacsóival int a távozó bácsinak, aki úgy hasonlít hozzá, mintha bátyja volna.

— Mama, hol van apuska? — szól a gyermek.
— Mindjárt itt lesz kincsem, légy türelmes — viszonzá anyja.

— Mama! Ugy-e nem szabad megmondani, apuskának, hogy a bácsi itt volt?

— Nem bizony, édes kincsem! Nem szabad megmondani apuskának. Hogyha nem mondd meg, akkor veszek szép hajszababát neked.

— Mama! De ugy-e nem küldesz máskor el sétálni, ha én fájni fogok. Borsca is azt mondta, hogy mama csak akkor küld el, mikor a bácsi ott van.

— Hallgass, hallgass, te kis csacska. Borsca is jobban tenné, ha mással mulattatna, nem ilyen sületlenségekkel.

— Mama! Borsca még azt is mondta, hogy...

— Csitt, bibikém, csitt. Itt jön apuska, eredj apuskához.

S a gyermek ujongva futott az «apja» elébe, aki karjára vette és úgy mászott fel a harmadik emeletre, ahol kedves kis felesége már várta és karjait nyaka köré fonva, csókot nyomott tuskás bajuszára.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

Minden szó 3 fill.
Vastagabb betűből 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés
ára: 30 fillér.

A Magyarság minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdésközlőkre ingyen felvilágosítást adunk, ha a tudakozó a szükséges válaszlevegőt beküldi. Ha valaki körülményesebb értesítést kíván, a szükséges válaszlevegővel felül még 40 fillér küldendő.

Pénzkölcsön

Budapesti házak, házrészek II-ik és III-ik tételére, telkekre, környékbeli ingatlanokra, convertálások: 8 nap alatt. — Személyhitel magasabb rangú tisztviselőknél, katonatiszteknek, kereskedőknek 3 nap alatt. — Központi Hitelforgalmi Intézet VII., Akácia-utca 10.

3 métermáza

Énekesmél eladók. Ajánlatok Huszár Károly tanítóhoz intézendők Bel-Füredre (Tolna).

Divatos bicikli

15 fillértől feljebb, ugyanott bicikli alkatrészek féláron kaphatók. VIII., Dobozi-u. 21. órásnál.

Művészies munka!

KLEIN ADOLF

férfi-szabó üzletében

Budapest, VI., Dessewffy-u. 23.

„Munkácsi”-hoz.

Készít mérték szerint öltönyt vagy felöltőt 15 fillértől feljebb gyapjuszövet maradványból. Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek. Kívánatra mintákat küldök. Akadémiai szabászat szerint. Több évi tapasztalatomat Neuländer Testvérek és Welner és Grünbaum cs. és kir. udv. szabóknál szereztem.

Zenedét végzett

zongora tanítónő ajánkozik órák adására mérsékelt díjazásért Mária-u. 5., II. 29.

Iskolaszolgái

vagy posta- és távirószolgái állásra ajánkozik Gaál András, áll. elemi iskolai szolga. Mező-Bodon up. Mező-Szengyel.

WEISZ JÓNÁS

órás- és ékszer-üzlet

Budapest, VI., Váci-körút 53.

Olcós jó és pontos kiszolgálás. Három évi jótállás. Nagy választék inga-, zseb- és fali-órákban. Javítások házból és házhoz szállítanak.

1 forint

heti részletre elegáns férfiruhák mérték szerint olcsó áron kaphatók. Weisz Jakab József-körút 31/a.

Csinosan butorozott

szoba két urnak azonnal kiadó. VIII., Agteleki-utca 2-ik szám, II. em. ajtó 10.

Licht Mór

uri- és női cipésmester

Budapest, Váci-körút 55.

Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipőkből a legolcsóbb árban. Mértékszerű megrendelések jutányos árban és pontosan eszközöltetnek.

Domonkos Lajos

uri és női cipész mester

Budapest, Teréz-körút 32.

Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipőkből a legolcsóbb árban. — Mértékszerű megrendelések jutányos árban és pontosan eszközöltetnek.

Bloch S.

okl. tan- és gyakorló könyvelő. Erzsébet-körút 58, képez felöltöket a magas m. kir. miniszterium engedélye alapján az egyszerű és kelts könyvvitelben, kereskedelmi levelezés, szűp és helyesírásban, valamint a magyar és német nyelvben. Hölgyeknek külön oktatás. Vidékiek levélbeli megajánlatjukat el a könyvvitel.

Átadó lakás.

A Ferencvárosban egy — két utcai szobából és egy konyhából álló — lakás elutazás miatt nagyon jutányos feltételek mellett átadó. Értekezhetni Páva-u. 37. sz. alatt a házmesternél.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

SZELLO R.

saját készítményű uri-, női- és gyermek cipő-raktára

Budapest, Csömöri-ut 12. sz.

(Keleti pályaudvarral szemben.)

Mértékszerű megrendelések pontosan készíttetnek. Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek. Javítások elfogadtatnak.

DREZSMANN KAROLY

BUDAPEST

borotva homorú-készítő vilányverővel. — Különlegeségi fizet borbély- és fodrászati-cikkben. — Nagy raktár angol és svéd borotvákban. — Iroda és forgalmi helyiség: VII., Rottenbiller-utca 6/a. (Munkás-u. sarok).

Idősebb tanító

vagy tanítónő felvétetik m. polg. leányiskolába. Cím a kiadóhivatalban. 2930

Egy villa

szabad kézből eladó Rákosszent-Mihály, Lajos-u. 396.

Kisegítő

vámoló, 384 korona bérrrel, a szolgálati napokon 1 kor. pótlékkal és 100 kor. ruhapénzzel javadalmazva felvétetik. Határidő: okt. 15. Cím a kiadóhivatalban. 1989

Alapos oktatást a francia-, angol-, olasz-, magyar- és német-nyelvben (nyelvtan, társalgás, levelezés, stb.) ad egy urnó, ki az illető országokban tartózkodott. Kitérdő referenciák. VII., Erzsébet-körút 58. sz., II. emelet 13. ajtó.

Vámoló

800 kor. fizetéssel, 240 kor. lakáspénzzel és 100 korona ruhailetményvel felvétetik. Határidő: okt. 15. Cím a kiadóhivatalban. 1987

Hadseregszolga

felvétetik. Évi fizetés 1080 korona, szabályszerű lakáspénz és 120 kor. felszerelési járulék. Német nyelv tudása megkívánatik. — Határidő: október 21. Cím a kiadóhivatalban. 1992

Angol férfi- és gyermekruha-áruház.
Olcós, szolid árak, pontos kiszolgálás.

Aszódi S. és Társa

férfiszabó-mester

VIII., Kerepesi-ut 41. szám
(Adria-szálló épület).

Nagy választékú raktár angol és francia divat-kelmékben. Mérték szerinti megrendelések az általánosan elismert 14 fillárban a legújabb divat-kelmékből készíttetnek. — Kívánatra mintákat és mértékveteli utasítás bérmentve. 162

!! Központi szőnyegtelep vezet !!

Csakis Múzeum-körút 39. sz.,

a Múzeum-kerülettel szemben.

Az 5000 leány beállítással raktárunkat a legmagasabb igényeknek megfelelően, dusan felszereltük és ezáltal sikerült eddigi árunkat még alacsonyabbra redukálni. Ezen összesen 2 részű matracokkal, 1 szőnyeg-utazási ággyal, 5 méter futó, 1 banellakáró csak 9 fill. 1 ablak (2 szőnyeg) szőnyegszőnyeg 1 fill. 15 fill. 2 ággy. 1 asztalterítő, összesen 2 fill. 50 fill. Futószőnyegek 12 fill. feljebb. Földfűző, háló- és szőnyegszőnyeg, különféle minőségű és minden nagyságban, **szőnyeg-telep-olcsón.** Tull-störök (aplikált) 4 fill. feljebb. **Kombinált,** saját feltaláram alatt készült **posztó és pilós asztal- és ággyterítő,** függönyök a legújabb színek és legromanebb díszállításban, még eddig **nem létezett árakon.**

Fölvívás az összes intézetek, hivatalok, szállodák, vendéglősök és kávéházakhoz. Mielőtt az 5000 bevásárlásukat **októberben** (szóhoz heronására, ablakvédőnek és légvázam elhárítására) eszközölnék, kérem szives látogatásukat a **minőség és árak** tájékozása céljából. **Sima** (zöld, bordó) **október,** 120 cm. széles, méterje 1 fill. 40 fill. — Nagy előny vidéki vevőknek: 100 fill. vételnél egyes fogalom, 200 fill. vételnél kettős fogalom **szőnyegkerék** áll teljes napon a vevő rendelkezésére. 164

Elv: kevés haszon, nagy forgalom! Elv: kevés haszon, nagy forgalom!

Kézimunkák

anvazok legjobban kaphatók **CZAMBA RÓBERT,** Budapest, IV., Zsibáros-utca 5. sz. Egyedüli kézimunka-üzlet, mely művészi irányra súlyt fektet, különleges magyar stílus rajzok a applikációkban. Mindennemű hímzőszövetek, kő- és horgoló-anyagok dus választékban. Iskoláknak 10% árengedmény. Vidékre minták bérmentve. 165

TÖRVÉVÉDE.

Magy. kir. államvasutak üzemeltetősége Aradon.

24.261/1903—1. sz.

Pályázati hirdetmény.

Kizárólag alvinc-nagyszében-nagyszében-fogarasi olthid-vöröstoronyi és nagyszében-nagydisznói összesen 197 kilométer hosszú vonalain használatba levő összes szolgálati óráknak 1904. évi január hó 1-től számított 3 éven át jókarban tartása, javítása és szabályozása iránt ezen pályázatot hirdettünk. minő fogva felhívjuk a pályázni kívánó és iparendélyvel bíró órasokat, hogy egykoronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a pályázók jókarban tartására 24.261—1903. számhoz” feliratu borítékba zárt ajánlataikat lepecsételve f. évi október hó 13-án déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezető-ségének általános igazgatási (I.) osztályánál nyújtsák be.

Bánatpénz fejében 100 korona azaz száz korona készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi október hó 12-ének déli 12 órájáig alulírott üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál Aradon leteendő.

Takarékpenztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el.

Ezen feltételektől eltérő vagy nem a kitézött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a megajánlott összegre való tekintet nélkül történik.

A szerződési feltételek alulírt üzletvezetőség I. osztályánál a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők, illetve kívánatra postán megküldetnek, feltételezzük tehát ajánlattevőkről, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben elfogadják.

A pályázási székhely Nagy-Szeben, vagyis az illető óras, ki e teendőkkel megbizatik, köteles Nagy-Szebenben lakni, illetve ott üzletet tartani.

Az ajánlatok feletti határozathozatal az ajánlatok felbontásától számított 14 nap alatt várható, míg a letett bánatpénz ezen határidő után 8 napon belül for kiutaltatni.

Az ajánlattevők ajánlatukkal az azok fölött hozandó végleges határozathozatalig kötelezettségben maradnak s azokat nem vonhatják vissza, visszavonása a bánatpénz elvesztését vonja maga után.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjaztatik.)

LEGSZEBB.....LEGJOBB.....LEGOCSÓBB.

PAP LAN PAP LAN PAP LAN

GICHNER JÁNOS

paplan, matrac és kárpitosáru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára.

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. sz.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző áruk kicserélhetnek, vagy a pénz visszaadatik.

Törlesztéses kölcsönt!

Földbirtokra, házakra 4-6% mellett (törlesztéssel együtt) az örök 70%-ig. Közhivatalnokoknak 15 évi törlesztésre személyhitelt kezess nélkül katonai házassági óvadékra, továbbá minden hitelképes egyének jegygyorsabb és dícsót lebonvilitás mellett kieszközöl. (Válaszbélyeg.)

Mellinger Oszkár

BUDAPEST, 145
IV., Ujvilág-utca 33. szám.

Hirdetéseket felvesz a „Magyarság” kiadóhivatala Szentkirályi-u. 28.

173 **Pénzt, sok pénzt,**

havonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül.

Küldje be címét E 956. jellege alatt a következő címre: Annoncen-Abtheilung des „Merkur” Mannheim, Meerfeldstr.

BÜTOROK

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók ugy készpénzért, mint részletfizetésre **MEHRENTREU** és **FUCHS** testvéreknek Budapest, VI., Teréz-körút 8. (Andrássy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Grossmann B. és Társa

Erzsébet-körút 12. I/9. 14—16 forintért férföltönyök mérték után készíttetnek a legújabb és legdivatosabb szövetekből. (154) Telefonszám 12—11.

Nyomatott a «Stephanenum» körforgó gépén Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.